

DIVI

CYRILLI

ALEXANDRINI EPISCOPI

THEOLOGI CLARISSIMI OPERA OMNIA

QUE HACTENUS SUMMA DILIGENTIA REPERIRI

POTUERE, PRÆTER OMNES OMNIUM EDITIONES VIRO-
RUM

DOCTORUM STUDIO EMACULATA & AUCTA.

*Omnia duobus tomis consultò comprehensa, quorum primo ea continentur quæ in vetus
& novum testamentum Cyrillus elucidavit, additis quibusdam opusculis per GEN-
TIANVM HERVETVM Auriliam, recens e græco conuersis: Posteriore verò
reliqua eiusdem opera ordine digesta, quorum catalogum pagina quinta reperies.*

Duobus adiectis indicibus amplissimis, quorum alter res, verba & sententias: alter
locos sacre scripturæ à D. Cyrillo explicatos complectitur.

*Esta es principal compra al nuevo
exemplar publico de este año de
1673 en la sala y por ambrosio
del 1º officio por el año de el año
de la compra de este y se firmo en
sala de a 27 de septiembre
del mismo año
Alonso de la Cruz*

no made S de 1707

PARISIIS.

Apud Michaëlem Sonnum, via Iacobæa, sub scuto Basiliensi.

M. D. LXXIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Edela Comp^a de Jesus de Lala

Bibliopola Lectori Christiano S.

SI QVI haftenus honesta quadam æmulatione literariam non modò Reipub. sed & pietatem Christianam scriptorum vtilium publicatione iuuare sibi proposuerunt, consultò quidem videntur summa diligentia & studio veteres quosque perquisiuisse, & eos semper accessione aliqua non pœnitenda locupletasse, vt quos iniuria temporum vel potius hominum incuria mutilos & laceros accepissent, iidem teriores & luculentiores posteritati transmitterentur.

Cuius equidem rei fidem tibi facere dudum melior Christiane lector, in autoribus potissimum sacris & orthodoxæ fidei assertoribus atque vindicibus, quos è nostra officina exiisse palam est, inter quos is ipse est **CYRILLVS** vir sanctissimus, & rei theologicæ peritissimus simul & copiosissimus: cuius varias & multiplices lucubrationes diuinæque moniméta quæcunque adhuc nasci potuimus, summa fide nec minori cura studioque tralata è Græcis, ad publicam Ecclesiæ Christianæ vtilitatē in medium produximus. Huius enim generis autores verè pios doctòsque præ cæteris nostro prælo committēdos operæ precium esse duximus, vt sint tāquam firmissima præsidia, vel vt verius dixerim, propugnacula validissima, in quæ nos temporibus hisce periculosissimis tutò recipiamus, & horum armamentis telisque lectissimis, id est doctrinæ sanæ rationibus & argumentis innumerabiles huius seculi errores aliquando pessimi eant, & hæreseon præligiæ non modò detegantur, sed & contabescant. Neque enim nobis alia videtur cōmodior haftenus allata ratio, qua feruè insanabiles (vt videntur) Ecclesiæ ruinas aliquo tādē modo vel magna ex parte sanare possimus, quàm iisdem, quoad eius maximè fieri poterit, vti lapidibus & saxis in instaurando templo (id est Ecclesia Dei) quibus idem primū est à prioribus illis fabris & latonibus, nēpe veteribus sacre doctrinæ assertoribus, excitatū & stabilitum. Nemini enim nostrū dubium esse potest (nisi tamen præcept aliquod iudiciū nos trāsuerfos agat) priores illos & antiquiores ecclesiæ Christi vindices fuisse posterioribus excellentiores, & etiamnum apud nos esse debere maioris cuiusdam auctoritatis, quod vbiq; gentium emunctiores habiti sint, tum ad inueniendū quæ pietati cōducerent, tum ad iudicandum de iis quæ eidem obesse possent. Quò enim propius abfuerūt ab Apostolorum temporibus, eò mihi quidem videntur fuisse vt grāiores sic & simplices, quippe qui vt permulta tractarunt exactius & melius, ita credibile est eos sensisse purius & integrius, ad eò verissimum illud Septimij Tertull. Primum quodque verissimum.

At verò ne tecum plaribus agam, in Cyrillo emaculando, summissque vigiliis locupletando, eam insumpsimus operam & industriam, vt nihil esse suspicemur in quo nostram diligentiam desideres. Quod enim poeta in pecuariis fieri præcepit, id in eo potissimum autore tam vtili piòque quasi aliqua suscepta sobole faciendum curauimus. Sic enim ille,

Quid enim vel eorum maxime, qui serio literas attingere cœperunt, non facile viderit, & libris suos esse nœuos, ægritudines, suamque senectutem vt etiam interitum? Id verò expertus abunde est Cyrillus ille noster, cuius diuina omnia monimenta vix tandem vt ne vix quidem ab senio & pene interitu vindicari haftenus potuere. Speramus tamen hac maximè editione quam nunc communicamus, tibi factum esse satis, Christiane lector, & præter alias omnes quotquot adhuc in lucem exierunt editiones, permultum accessione esse, quod non poterit non esse admodum tuo vsui accommodatum, tibiq; vtile & gratum. Omnia enim in duos partita tomos sic ordine congesimus, vt priore habeatur quicquid in sacra Biblia & vetus nouūque instrumentum ab eo sunt elucubrata, additis adhæc quibusdam recens latio donatis à Gentiano Herueto eximie doctrinæ viro: posteriori verò tomo alia quæcunque ex Cyrilli scriptis ad hunc vsque diem reperiri potere locis commodis apposuimus, duobus adiectis iudicibus amplis & copiosis rerum omnium quæ hisce duobus tomis continentur.

Sed hæc quidem haftenus. Nihil autem superesse arbitramur, quàm vt eo animo patrique candore frui labore nostro velis, quo sponte in eo tibi totique Reipub. Christianæ communicando publicandòque desudauimus. Vale Christiane Lector. Lutetiæ Parisiorum Calend. Ianuarij, Anno virginici partus 1572.

DIVI

CYRILLI

ALEXANDRINI EPISCOPI

THEOLOGI CLARISSIMI OPERVM, QUÆ

HACTENVS SVMMA DILIGENTIA REPERIRI

potuere,

TOMVS SECVNDVS.

Quorum seriem vide sequenti pagina.

PARISIIS.

Apud Michaelē Sonnum, via Iacobæa, sub scuto Basiliēsi.

1573.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

SECUNDVS TOMVS CONTINET.

- 1 Epistolas xxxix.
 - 2 Homilias x
 - 3 Apologiam ad Imperatorem Theodosium.
 - 4 Declarationem xij. capitum, alijs Anathematismorum.
 - 5 Librum apologeticum ad defensionem eorundem duodecim capitum, contra orientales.
 - 6 Alium librum ad Euoptium pro defensione eorundem xij. capitum, contra reprehensiones Theodoti episcopi Cyri
 - 7 Expositionem Symboli Niceni.
 - 8 Scholia de incarnatione vnigeniti
 - 9 Synodales epistolas xij.
 - 10 Dogmata Nestorii à Cyrillo primum impugnata; deinde ab Ephesina Synodo condemnata
- Opus insignè quod THESAVRVS inscribitur, de consubstantialitate Filii & Spiritus Sancti cum Deo patre, aduersus hæreticos
- Dialogorum cum Hermia de Trinitate libri septem, cum appendice argumentorum, quod spiritus Sanctus est Deus
- Quod consubstantialis & coeternus sit Deo, & Patris Filius. lib. 1.
- Quod coeternus Deo Patri, & ex ipso secundum naturam genitus, sit Filius. lib. 2.
- Quod Deus verus sit Filius, sicut & Pater. lib. 3.
- Quod non creatura, neque factura sit Filius. lib. 4.
- Quod deitatis proprietates ac gloria naturaliter in Filio sint, sicut & in Patre. lib. 5.
- Quod humanitates proprietatis, & quæ non valde diuinè dicta de Filio cõueniant magis dispensationi cum carne, & non naturæ verbi, secundum quod intelligitur, & est Deus lib. 6.
- De Spiritu Sancto, quod & Deus, & ex Deo sit, secundum naturam lib. 7.
- De adoratione & cultu in spiritu & veritate lib. 1.
- Contra Iulianum apostatam pro religione Christiana. lib. 10.
- De recta fide in christum ad Theodosium, & ad Reginas. lib. 3.
- Cum duplici indice hæreticos desiderato.

PARISIIS

SEQVUNTUR ORDINE EPISTOLAE QUAEDAM DIVI CYRILLI ARCHIEPISCOPI ALEXANDRIAE, NUMERO XXXIX.

CYRILLVS PRESBITERIS, DIACONIS PATRIBVS, MONACHIS, ET IIS
qui solitariam uoluntatem suam exercent, et in fide dei sumi perficiunt, dilecto ac desideratissimo, salutem in Christo

REDIERUNT nos quidam ad nos Alexandriam. Hi quini, cum rogarent & admodum cupide sciscitarent, an maiorum uirtute vestigiis vos quoque imitaretis, an & peruectitate secliam & ioculpatam scruare fidem sagaciter, & honeste uirtute conuersationis operam deis, exercitationisque laboribus delectemini, ueras arboreari delicias, si quid molestia sit ueritate gratia, totiter ferendum hanc modum comparatos vos esse indicarent, adicebantque quod cum maiorum probe factis contentiote aemulatione certetis. Non potui igitur non gaudere, & animus nemi in laetitia effurdebat. Gloriosam siquidem filiorum meorum mihi depoto, idque ualde meo. Absurdum enim efficit, cum pedoribus punitum in eo gaudeant, si quid roboris & nominis adulescentes suos acquirere certant, & si quid artis industria perficiant, quod laudem promerentur, idque mox uelut coram quadam suis ipsorum capibus adeptent, & de illorum fortitudine gloriatur, si nos non magis quam illi pia quadam animi uoluptate afficiamus, qui spirituales patres sumus, & doctius vos ad bonam ac piam auarolentiam facitibus instructos reddimus, & ut contra carnis motus certantes, & peccatorum lapsas uitantes, uirtu Satan in eo sit, ut terantionibus suis vos uincat, beatorum reportentis. Quemadmodum igitur discipulus Christi dicitur. Omnia adhibito studio subornitate in fide ueluta uirtute in uirtute uelut scientiam scientia temperantia, in temperantia patientia: uirtus in patientia pietas, in pietate fratres christitatem fraterna uera charitate dilectionem. Hec enim si uobis adhaerent & exuberent, hand oculos aut infrugiferos in Domini nostri Iesu Christi cognationem confluunt. Necessarium enim illis esse duo, qui uirtutem in Christo ex desinato institutam eligunt, ut celebrem uirtutem & dignam eue amictur, percurrant. Principio ut simplici & illata fide grauius se gerant, atque ita uirtutem sibi acquirant. Deinde conentur efficere, ut in scientia mysteri Christi discant, & ad intelligentiam perfectionem admodum sine ascendant. Hoc siquidem, opinor est in uirtutem perfectam occurrens, & ad mentis plenitudinis illius uirtute. Competenti itaque sobrietate, que solitariis deceat, lumbos comitatum saccinchi fortes estote contra passionem cum animi tum corporis. Nam eritis, inquit, hoc pacto splendidi & celebres, iuque bono spei constituti, que sanctis conuenit. Est autem in nobis peccateteris uides recta & que prioris sit irreprehensibilis. Nam & uos ita ad patri pietatem uelut cunctis ostendentes, in superis mansuetibus uia cum ipsa motuans & coelestia tabernacula inhabitabitis, quorum diuinus etiam Etias nemiuit, dicens: Oculi mei uidebunt Hierusalem, ciuitatem opulenteram, cuius tabernacula hanc quocumq; monebitur. Uita inique uobis splendida quidem est, & admiratione digna, & si uos etiam indita est recta & incorrupta, attamen perturbos hanc modice, licet ignorent quibus de causis. Audiuimus quosdam graues & peritiosos apud uos esse sparios, & oberrare quosdam, quibus nocentem uelutam fidem destruant, &

inania uerba apud turbas elatant, ac percontantur, licentes. An beata uirgo Deipara nominari debeat, ac neque. Praeterea quidem prouisi huiusmodi quaelibet abstinere, & que ueluti in speculo & enigmate conuoluptu difficili sunt, omnino non inquirere, ac eos quidem qui aetere sunt integra, & intellectus proeuectore. (Simpliciorum namque mentem etiam, minora theoronata transcendunt) quoniam uero factu est, ut talium uerborum hanc peruanitiam expectes, & uerofimile est futuros inter uos, qui perniciam ex illis, uelut clauis quosdam imbecillorum mentibus infigunt: necessarium duxi, pauca quaedam de his rebus ad uos proferte, non ut hinc amplius contendatis, sed ut si quidam uos his uigis solonantur, ueritas repugnantes, ipsi & peritiam que ex errore est, offingatis, & alios competibus rationibus, tanquam fratres iunctis, peritiam deatitque ut ab antiquo in Ecclesia seruata, & ab apostolis traditam fidem, tanquam praetiosam quandam margaritam, animis suis inditam retineant. Admitatis itaque sum, an sit qui plane dubitent, non beata uirgo Deipara dicatur alicubi, aut no dicatur. Si naque Deus est, Dominus noster Iesus Christus, quomodo uirgo que illum peperit, Deipara non est? Hic nobis fident diuini ualidere discipuli. Et licet nullam fecerint de uirtute huius mentem, in tamen sentire a sanctis uirtutibus edocti sumus. Etenim celeberrime memorie pater noster Athanasius, qui Alexandrinae Ecclesie sedem integros quadraginta sex annos cum decore moderatus est, & laqueibus impostum hereticoorum uigis inespugnabili quidam & apostolica prudentia resistit, quocumque fragantissimo quosdam uirtutem ipsum eorum semper suis exaltant, & ob dogmatum rectitudinem & integritatem optimam ab omnibus laetius est testimonium, in libro quem de sancta & honorifica uirgine conuoluptu, sermone uelut, uelut beata uirginem deiparam uocat. Uita autem necessarium illius uelutis cum ipse illius dictiones ad hunc modum ha beat: sic naque, scopus est, inquit & character diuine scripturae, si cui sepe monimus, diuine illi inesse de seruatore predicant. Vna, quod serper deus fuerit & fidei & sermo Dei splendor quoque & sapientia patris. Altera, quod tandem nostri gratia, ex Maria Deipara uirgine carne assumptis, & homo factus sit. Et aliquanto post ueni: Sicut igitur, inquit, multum sancti ab omni peccato repurgati, Hieremias uero ex uero quoque sanctificans est, & iohannes, cum adhuc in uero esset, cum gaudio ad uocem Deiparae Mariae exultauit. Fide reuera dignus est hic uir & quem non desereat conuoluptu loqui ut qui nihil eorum quoque sacris sermonibus non conueniunt, loquuntur sit. Quomodo enim, a uero aberraret, uir adeo illatus, ac celebris, & in ipsa sancta & magna synodo Nicoe tam temporis congregata, omnibus admiratori habuit? Nondum quidem Episcopatus sedem accesserat, sed inter clericos ceteri malchab i uerana propter induriam, & episcopatam, ac mentem uelutem & incomparabiliter arguam, cum temporis a beatae memorie Alexandro Episcopo in admittendi munere conuoluptu assumptus fuerat. Aderat autem seruitanquam sicut patri, ad quos uoluit gerenda dicens, & in quoslibet agendis rebus admodum scite uiam monstrans. Quonia uero credibile est opinari quosdam necessarium esse, ut que dicitur, sacris etiam ac diuinis scripturis corroboremus: deinde nec hoc uideri, quod sancta illa ac magna Synodus, uel Deiparam Domini nostri marie uocauit,

inania uerba apud turbas elatant, ac percontantur, licentes. An beata uirgo Deipara nominari debeat, ac neque. Praeterea quidem prouisi huiusmodi quaelibet abstinere, & que ueluti in speculo & enigmate conuoluptu difficili sunt, omnino non inquirere, ac eos quidem qui aetere sunt integra, & intellectus proeuectore. (Simpliciorum namque mentem etiam, minora theoronata transcendunt) quoniam uero factu est, ut talium uerborum hanc peruanitiam expectes, & uerofimile est futuros inter uos, qui perniciam ex illis, uelut clauis quosdam imbecillorum mentibus infigunt: necessarium duxi, pauca quaedam de his rebus ad uos proferte, non ut hinc amplius contendatis, sed ut si quidam uos his uigis solonantur, ueritas repugnantes, ipsi & peritiam que ex errore est, offingatis, & alios competibus rationibus, tanquam fratres iunctis, peritiam deatitque ut ab antiquo in Ecclesia seruata, & ab apostolis traditam fidem, tanquam praetiosam quandam margaritam, animis suis inditam retineant. Admitatis itaque sum, an sit qui plane dubitent, non beata uirgo Deipara dicatur alicubi, aut no dicatur. Si naque Deus est, Dominus noster Iesus Christus, quomodo uirgo que illum peperit, Deipara non est? Hic nobis fident diuini ualidere discipuli. Et licet nullam fecerint de uirtute huius mentem, in tamen sentire a sanctis uirtutibus edocti sumus. Etenim celeberrime memorie pater noster Athanasius, qui Alexandrinae Ecclesie sedem integros quadraginta sex annos cum decore moderatus est, & laqueibus impostum hereticoorum uigis inespugnabili quidam & apostolica prudentia resistit, quocumque fragantissimo quosdam uirtutem ipsum eorum semper suis exaltant, & ob dogmatum rectitudinem & integritatem optimam ab omnibus laetius est testimonium, in libro quem de sancta & honorifica uirgine conuoluptu, sermone uelut, uelut beata uirginem deiparam uocat. Uita autem necessarium illius uelutis cum ipse illius dictiones ad hunc modum ha beat: sic naque, scopus est, inquit & character diuine scripturae, si cui sepe monimus, diuine illi inesse de seruatore predicant. Vna, quod serper deus fuerit & fidei & sermo Dei splendor quoque & sapientia patris. Altera, quod tandem nostri gratia, ex Maria Deipara uirgine carne assumptis, & homo factus sit. Et aliquanto post ueni: Sicut igitur, inquit, multum sancti ab omni peccato repurgati, Hieremias uero ex uero quoque sanctificans est, & iohannes, cum adhuc in uero esset, cum gaudio ad uocem Deiparae Mariae exultauit. Fide reuera dignus est hic uir & quem non desereat conuoluptu loqui ut qui nihil eorum quoque sacris sermonibus non conueniunt, loquuntur sit. Quomodo enim, a uero aberraret, uir adeo illatus, ac celebris, & in ipsa sancta & magna synodo Nicoe tam temporis congregata, omnibus admiratori habuit? Nondum quidem Episcopatus sedem accesserat, sed inter clericos ceteri malchab i uerana propter induriam, & episcopatam, ac mentem uelutem & incomparabiliter arguam, cum temporis a beatae memorie Alexandro Episcopo in admittendi munere conuoluptu assumptus fuerat. Aderat autem seruitanquam sicut patri, ad quos uoluit gerenda dicens, & in quoslibet agendis rebus admodum scite uiam monstrans. Quonia uero credibile est opinari quosdam necessarium esse, ut que dicitur, sacris etiam ac diuinis scripturis corroboremus: deinde nec hoc uideri, quod sancta illa ac magna Synodus, uel Deiparam Domini nostri marie uocauit,

inania uerba apud turbas elatant, ac percontantur, licentes. An beata uirgo Deipara nominari debeat, ac neque. Praeterea quidem prouisi huiusmodi quaelibet abstinere, & que ueluti in speculo & enigmate conuoluptu difficili sunt, omnino non inquirere, ac eos quidem qui aetere sunt integra, & intellectus proeuectore. (Simpliciorum namque mentem etiam, minora theoronata transcendunt) quoniam uero factu est, ut talium uerborum hanc peruanitiam expectes, & uerofimile est futuros inter uos, qui perniciam ex illis, uelut clauis quosdam imbecillorum mentibus infigunt: necessarium duxi, pauca quaedam de his rebus ad uos proferte, non ut hinc amplius contendatis, sed ut si quidam uos his uigis solonantur, ueritas repugnantes, ipsi & peritiam que ex errore est, offingatis, & alios competibus rationibus, tanquam fratres iunctis, peritiam deatitque ut ab antiquo in Ecclesia seruata, & ab apostolis traditam fidem, tanquam praetiosam quandam margaritam, animis suis inditam retineant. Admitatis itaque sum, an sit qui plane dubitent, non beata uirgo Deipara dicatur alicubi, aut no dicatur. Si naque Deus est, Dominus noster Iesus Christus, quomodo uirgo que illum peperit, Deipara non est? Hic nobis fident diuini ualidere discipuli. Et licet nullam fecerint de uirtute huius mentem, in tamen sentire a sanctis uirtutibus edocti sumus. Etenim celeberrime memorie pater noster Athanasius, qui Alexandrinae Ecclesie sedem integros quadraginta sex annos cum decore moderatus est, & laqueibus impostum hereticoorum uigis inespugnabili quidam & apostolica prudentia resistit, quocumque fragantissimo quosdam uirtutem ipsum eorum semper suis exaltant, & ob dogmatum rectitudinem & integritatem optimam ab omnibus laetius est testimonium, in libro quem de sancta & honorifica uirgine conuoluptu, sermone uelut, uelut beata uirginem deiparam uocat. Uita autem necessarium illius uelutis cum ipse illius dictiones ad hunc modum ha beat: sic naque, scopus est, inquit & character diuine scripturae, si cui sepe monimus, diuine illi inesse de seruatore predicant. Vna, quod serper deus fuerit & fidei & sermo Dei splendor quoque & sapientia patris. Altera, quod tandem nostri gratia, ex Maria Deipara uirgine carne assumptis, & homo factus sit. Et aliquanto post ueni: Sicut igitur, inquit, multum sancti ab omni peccato repurgati, Hieremias uero ex uero quoque sanctificans est, & iohannes, cum adhuc in uero esset, cum gaudio ad uocem Deiparae Mariae exultauit. Fide reuera dignus est hic uir & quem non desereat conuoluptu loqui ut qui nihil eorum quoque sacris sermonibus non conueniunt, loquuntur sit. Quomodo enim, a uero aberraret, uir adeo illatus, ac celebris, & in ipsa sancta & magna synodo Nicoe tam temporis congregata, omnibus admiratori habuit? Nondum quidem Episcopatus sedem accesserat, sed inter clericos ceteri malchab i uerana propter induriam, & episcopatam, ac mentem uelutem & incomparabiliter arguam, cum temporis a beatae memorie Alexandro Episcopo in admittendi munere conuoluptu assumptus fuerat. Aderat autem seruitanquam sicut patri, ad quos uoluit gerenda dicens, & in quoslibet agendis rebus admodum scite uiam monstrans. Quonia uero credibile est opinari quosdam necessarium esse, ut que dicitur, sacris etiam ac diuinis scripturis corroboremus: deinde nec hoc uideri, quod sancta illa ac magna Synodus, uel Deiparam Domini nostri marie uocauit,

Fides tridina ab apostolis.

Ep. vi

III.